

Verslag 1e kennissessie Valthermond, Living Lab Noord Nederland op Bodem-innovatie, SOILCRATES

11 maart 2025, 't Kompas, WUR Open Teelten, Valthermond

We kwamen bij elkaar voor een eerste kennismaking en kennissessie voor de vorming van een living lab op het gebied van bodem-innovatie.

Aanwezig waren negen akkerbouwers, veelal met een veenkoloniaal bouwplan, en vertegenwoordigers van bedrijven (Agrimaco, Loonstra & Van der Weide, AB Drone), de Provincie Drenthe en kennisinstellingen (WUR Open teelten, Wetsus, Louis Bolk Instituut, en Hogeschool Van Hall Larenstein).

Na een korte kennismaking volgde een presentatie over het EU project Soilcrates, het Living Lab Noord Nederland en het financieringsinstrument in dit project (Financial Support to Third Parties; FSTP) voor pilot projecten die op een innovatieve manier omgaan met bodem-gerelateerde problemen in de landbouw in de regio. De pilot projecten zijn het mechanisme waarmee we het living lab leven in willen blazen tot een actieve gemeenschap van bodem-innovatoren die samen leren en nieuwe oplossingen creëren. Onze ambitie is om van Noord-Nederland de regio met de meest weerbare landbouwbodems te maken en daarmee een voorbeeld regio voor duurzaam bodembeheer te worden.

Doelen van deze bijeenkomst:

- Kennismaken
- Eerste inventarisatie van de bodem-problemen bij de boeren in de regio rond Valthermond

Resultaten inventarisatie

Het was een actieve sessie waarin veel input werd geleverd door de aanwezigen, met de agrariërs voorop. Hoewel het plan was om eerst vooral de problemen in kaart te brengen, kwam men ook al met interessante oplossingen.

Meest genoemde problemen:

- Aaltjes en de effecten van beheersmaatregelen/gewassen op plantparasitaire aaltjes (vermoedelijk aardappelcysten-, vrijlevende-, en wortelknobbelaaltjes) en op milieuaaltjes
 - o Stap verder dan aaltjesschema, kennis over goede (milieu)aaltjes ontbreekt

- Verminderde weerbaarheid gewassen (bv. Phytophthora) en wegvallen gewasbeschermingsmiddelen
 - o Bij dat laatste was men vooral bang dat insecticide en fungiciden verboden worden, herbiciden spelen in mindere mate.
- Bodemverdichting (door late oogst)
- Te veel of te weinig vocht

Genoemde potentiële oplossingsrichtingen

- Hoge resolutie monitoring; hybride door combinatie van remote sensing en monsternen
 - o Omgaan met de hoge heterogeniteit binnen percelen
 - o Goede aaltjes, bodemleven?
 - o Ziekteherkenning met sensoren
- Nieuwe verdienmodellen en rendabel bouwplan
 - o Met andere gewassen

Hoe nu verder?

In de volgende sessie zullen we verder aan de slag gaan met de opgehaalde onderwerpen. We willen een dieper inzicht krijgen in de problemen die er spelen, mogelijk oplossingen en welke kennisvragen er liggen.

Volgende bijeenkomst:

Dinsdag 6 mei, 19:30-21:30.

't Kompas, WUR Open teelten, Noorderdiep 211 Valthermond

Bijlage 1. Oogst van de kennissessie op de post-its

Monitoring: - Goede aaltjes - Bodemmonitoring - Hybride 1) RS 2) prikken/monsters - Ziekteherkenning met sensoren - Bodemchroma's	Bodemverdichting - Bodemverdichting door late oogst is een groot probleem, eerder zaaien? - Inundatie inbouwen in bouwplan als nieuwe start - Watertekort, wateroverlast. Risico oppervlaktewater - Bodemstructuur met langer vanggewas laten staan
Bemesting - Onkruidruk met groenbemesters geen round-up - Nutrienten/GBM: precisie landbouw → experimenteren IRS opbrengsten verminderen systeembelasting - Afhankelijkheid GBM concretiseren - Kwaliteit drijsmest te verbeteren anaerob → verteerd - Vocht teveel/te weinig - VRA bodemherbicid niet teveel op lage org stof! - Meer water vasthouden in he gebied. Hoe kunnen we dat realiseren ivm klimaatverandering - Bodem of het gewas voeden? - Resetten afvalstromen, verwerken zeefgrond gewasresten etc - Bemestingsruimte - Uitspoeling - Stuijgevoeligheid - Risico stuiven - Verschralen bodem - Minder chemie - Humus d.w.z. mineralenbinding - Verdamping van berkum's beperken - Hoogte gevoeligheid	Teeltkeuze - Aaljes (4x genoemd) - Hoeveel rust geeft een rustgewas - Weerbaarheid gewassen onvoldoende, phytophthora, cercospora, ramularia enz - Wat zijn weerbare rassen? - Wat zijn verantwoorde groenbemesters zodat middel niet erger wordt dan de kwaal? - Compostthee voor weerbare gewassen (en dus minder GBM) - Regelgeving om wat met wratziekte in het veld te toetsen - CO2 certificaat N2 biuding? - Zaaizaaid ontsmetten met mycorrhiza - Optimaal gewasrotatie - Wegvallen mogelijkheden chemische middelen voor ziekte- en plaagbestrijding - Voedingsstoffen (suikers) in planten - Graslandbemesting minder zuur i/d gra - Virulente AM, keuze groenbemester, opkomend risico wratziekte, schimmels, rhizotomia, effect NLG op bodemleven - Nieuwe gewassen
Bodemgeletterdheid - Burgers - Geen knuffelboeren gehalte - Stuiven -	Verdienmodel - Zelfvoorzienende landbouw - Nieuwe verdienmodellen (75-10-19) - Met alles discussie: waar blijft het verdienmodel? - Samenwerken APK VEEH - Waterbeheer lolkaal , ruimte opgeven voor sloten - Biobased bouwen - Keuze economisch rendabel bouwplan, duurzaam verdienmodel - Korte ketens - Produceren voor eigen bevolking - Circulaire landbouw